

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 30 DIN, PODPORNNA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO IV.

LJUBLJANA, PETEK, 15. MARCA 1940.

ŠTEV. 27.

„QUADRAGESIMO ANNO“ NAŠA POT XXI.

Ko je izšla svetovno pomembna okrožnica Pija XI. o socialnem vprašanju, smo takoj po izidu Slovenci dobili nje prevod in kratek komentar iz rok univ. profesorja dr. Aleša Ušeničnika. Toda pomembnost okrožnice ter potrebe sodobnih razmer so zahtevale, da se okrožnica ponovno izda z obširnim komentarjem. To je storil zopet prof. dr. A. Ušeničnik. Na novo je pregledal prejšnji prevod ter ga tu in tam nekoliko izpremenil. Kar da tej izdaji posebno vrednost, je obširen in izčrpen komentar, ki ga je avtor zbral ter predložil v sistematični ter nad vse jasni obliki.

Danes hočemo poročati o uvodu in o I. delu.

KORISTNI ODGOVORI NA NEPOTREBNE UGOVORE

Še preden pride k besedilu okrožnica, nam avtor komentarja poda razlago in rešitev nekaterih važnih vprašanj, ki mnogim niso bila vedno jasna in mnogim drugim to še zdaj niso. Kdo se, recimo, ne spominja onega ugovora proti okrožnici, ki še danes ni zamrl: »Kaj se papež v to vtika!« Ali one druge fraze, ki je kmalu postala vodilno geslo slovenskih krščanskih socialistov: »Pijeva okrožnica ni ‚ex cathedra‘, torej je nismo dolžni poslušati!« Ali spet: »Okrožnica nas sicer veže na nek način, toda ne v vesti.« Vse te in podobne ugovore in očitke rešuje avtor še preden se spusti »in medias res«. Prav tako nam tukaj pove, da papež v svoji okrožnici ne presoja vseh vprašanj, ki so obsežene v pojmu »socialnega vprašanja«. On podaja vodilna načela in ne podrobni program. In prav v tem ima okrožnica svoj veliki pomen, kajti v socialnem vprašanju so odločilna osnovna načela.

STROGA OBVEZNOST OKROŽNICE

Posebej se poudarja dolžnost katoličanov, da se ravnajo po smernicah, ki jih je začrtal papež. Tu je potrebna poslušnost.

»Katoličan, ki papeške okrožnice smeši ali nje nauke prezirljivo odklanja ali pri socialnem pouku in socialnem delu njih smernice noče sprejeti, smrtno greši.« (Str. 10)

BOGATA VSEBINA, JASNOST IN LOGIKA

Po teh uvodnih razjasnitvah začne avtor razlagati besedilo okrožnice. Razlaga uvoda in prvega dela okrožnice obsega 58 strani. Komentar je obširen, a jedrnat; gost, a vendar jasen in razumljiv. Zbranega je veliko zgodovinskega materiala, takorekoč vsaka misel okrožnice je ponazorjena, osvetljena. Tako dobi bralec jasno sliko o veličini papeževe okrožnice. Premnogo je stvari, ki so v slovenski socialni literaturi do- slej povsem nove.

Posebno vpliva na bralca natančnost zgodovinskih podatkov in logičnost načelnih izvajanj. Težko, da bi se našel kdo, ki bi knjigo prebral in se ne bi prepričal o pravilnosti katoliškega socialnega nauka.

DEJANJ! DEJANJ SE NAM HOČE!

Prepričanju morajo slediti dejanja. Avtor nam razlaga, kaj je vzrok, da ne grede vsi katoličani z navdušenjem za papeškimi socialnimi smernicami.

»To je plašljiva narav mnogih, ki pa mnogokrat bolj zasluži ime lenobe... Črnogledost, pesimizem pa je naravni nasprotnik vseh velikih početij...« (Str. 37)

ZA RAZČIŠČENJE MED NAMI!

Slediti bodo morala torej dejanja. Toda prvo je načelna jasnost. Upajmo, da bo prav nova izdaja in komentar tako znamenite okrožnice mnogo pripomogel, da se ozračje pri nas čim bolj razčisti, zlasti ker nas nekatera dejstva v naši katoliški skupnosti zelo živo spo-

minjajo na ono mesto v papeški okrožnici, ki govori o socialnem in pravnem modernizmu.

DELAJTE PROPAGANDO ZA TO KNJIGO!

Naj ne bo katoliškega inteligenta in dijaka, ki ne bi segel po tej knjigi ter jo širil tudi pri

drugih tovariših. Knjiga stane 30, 45, 60 din ter obsega skoraj 300 strani. Tudi tehnično je tako opremljena, da bo čitatelja popolnoma zadovoljila.

Zatrdno upamo, da bo knjiga v aprilu že na razpolago.

NESMISELNI OČITKI

ČUDNA UČNA KNJIGA

Iz knjige, ki služi za učbenik na neki slovenski strokovni šoli, povzemamo stavek, ki se dobesedno takole glasi:

»Krščanstvo temelji na nazoru, da se je vsa človeška narava od-tujila Bogu in da je z vsemi svojimi sposobnostmi in zmožnostmi pokvarjena.«

Ali čutite, koliko nesmisla je v tem stavku?

Saj krščanstvo nikoli ni kaj takega učilo! To je vendar zmota Luthrova, ki jo je Cerkev obsodila kot krivoverstvo. Z izvirnim grehom je izgubil človek prvotno nadnaravno pravičnost in svetost, izgubil tisto nadnaravno božje življenje, ki ga je od začetka imel, in tako postal slabši, kot je bil prej. Ni pa v tem postala slaba in grešna vsa človekova narava.

Tridentinski vesoljni cerkveni zbor je slovesno proglasil za katoliško dogmo, da je človeku tudi po izvirnem grehu ostala svobodna volja, ki se more z njo odločiti za dobro in izvrševati plemenita dela. Človeška narava je torej še vedno zmožna za dobro in zato tudi sama v sebi dobra. Kdor bi to trdovratno zanikal, je po katoliškem nauku krivoverec.

KAKO GLEDA KRŠČANSTVO NA ČLOVEŠKO TELO

Iz iste knjige še nekaj podobnih očitkov, ki so enako neresnični in krivični: *»Za kristjana nima telesna moč, zdravje in lepota nobene cene. Krščanstvo je s svojo asketsko strogostjo preklelo vsak še tako nedolžen telesni užitek. Kristjan se more odreči vsega, kar ga veže na ta svet: bogastva domovine, družine, tovarišev, posestva, jedi, pijače, obrti, čustev in nagnjenj in znanosti.«*

ČE BI BIL TA OČITEK RES ...

Če bi ta podtikanja bila resnična, bi danes gotovo noben kristjan ne živel več na zemlji; zakaj če se kdo loti takega življenja, ga mora najkasneje v nekaj dneh pobrati smrt; samo pomislite, kaj se to pravi: brez jedi, brez pijače, brez družine; tu mora ugasniti vsako življenje. Če je krščanstvo res tako, pustite ga, saj bo samo od sebe v kratkem času izginilo.

KDO PA JE TOLIKO POMAGAL TELESU KOT CERKEV?

Krščanstvo da zameta telesno moč in zdravje?

S peto božjo zapovedjo: *»Ne ubijaj!«* ravno ukazuje, da je vsak človek v vesti dolžan, da pametno skrbi za svoje življenje in zdravje.

Celo to si upamo trditi, da nihče od začetka sveta ni pokazal toliko skrbi za telo, toliko sočutja in usmiljenja za telesa zlasti slabotnih in bolnih in revnih kot ravno krščanska karitas.

OGROMNE MNOŽICE REDOV SKRBE ZA TELO BLIŽNJEGA

Poglejte samo v bolnišnice, kjer se noč in dan žrtvujejo redovnice, da strežejo bolnikom. Kdo jim vlija poguma za to heroično človečansko službo, če ne vprav krščanstvo, krščanski duh in krščanska ljubezen? In vse te žrtve veljajo neposredno telesu, telesnim dobrinam in telesnemu zdravju.

Ko bi bilo krščanstvo količkaj tako sovražno človeškemu telesu, kot trdijo ti nasprotniki Cerkve, bo morala Cerkev takoj razpustiti vsaj polovico svojih redov!

KRŠČANSTVO NAJVARNEJE POMAGA TUDI ZA TA SVET!

Skoro ni vredno, da bi se dalje mudili pri drugih stvarkih, ki smo jih zgoraj navedli. Kristjani so sami s svojim kulturnim in socialnim delom dovolj očitno dokazali, kako plodno je krščanstvo tudi za tostransko življenje.

ODPOVED NAGONOV NE UNIČUJE, JIH LE PAMETNO USMERI IN OPLEMENITI

V resnici zahteva krščanstvo tudi odpovedi, a ne zato, »da se nagon potlači in uniči«, ampak zato, da se ta nagon pametno usmeri; zato, da duh obvlada strasti in nagone, ki se mu upirajo.

NEODPUSTLJIVA NEVEDNOST

Ako poročajo misijonarji, da najdejo med neomikanimi rodovi Afrike in Azije najbolj nemogoče predsodke o krščanstvu, se nič ne čudimo. Ti pač niso imeli nikogar, ki bi jih bil poučil o resnici.

Preseneti nas pa dejstvo, da se v kulturni Evropi najdejo ljudje, ki imajo o krščanstvu čisto nekrščanske pojme. Kdo bi se pa ne zavzel, ko vidi, da so tudi pri nas na Slovenskem, kjer so vsakemu vse cerkve odprte, da se more poučiti o pravem krščanskem nauku, da so celo tukaj, kjer imaš katoličane in katolicizem vsak dan pred očmi, nekateri zapadli popolni verski ignoranci. Četudi krščansko ne veruje, bi vsaj lahko videl, kaj pravi in uči krščanski nauk. To zahteva že višina le povprečne izobrazbe.

ČE BOJ, POTEM POŠTEN BOJ!

Če se kdo čuti poklicanega, da bi se boril proti krščanstvu, naj se bori, a na pošten način, ne pa s takim podtikanjem. Lahko je podtikati Cerkvi potvorjene nauke in jo potem klevetati. A to so klevete in ne borba!

CAVEANT CONSULES!

Omenili smo že, da smo vse zgoraj navedene stavke povzeli iz neke šolske knjige.

Ta neresnična podtikanja so torej namenjena mladini; tako se mladina v šoli zastruplja s klevetami proti veri, mesto da bi se vzgajala. Tako se pripravlja pot neveri, brezboštva in še tistemu zlu, ki je z brezboštvom zvezano.

Caveant consules!

Kda je kriv.

da je med našo mladino samo 12% abstinentov?

da v vinorodnih krajih vsak osmi otrok redno uživa alkoholne pijače?

da so v Sloveniji vasi, ki so popolnoma alkoholizirane in da je takih vasi zelo mnogo na naši severni meji?

da je med ljudskoškolskimi otroki okoli 23.000 takih, ki v šoli ne morejo napredovati?

da je v severnih obmejnih krajih tak vsak četrty otrok?

da napravi v Sloveniji vsak ljudskoškolski otrok povprečno samo dva in pol razreda ljudske šole?

da imamo med ljudskoškolskimi otroki vsako leto okoli 1600 bebačev, od teh 1400 brezdomcev?

da vsako leto narašča število mladih potepuhov, tatov in zločincev?

da ta množica dosega že število 2300?

da je od 458.000 slovenske mladine, stare do 19 let, celih 261.000 (57%) socialno ogroženih?

da vsa ta naša mladina nima tistih pogojev, ki so potrebni za pravilno duševno in telesno rast?

da živi v siromaštvu, v nezdravih stanovanjih, da je slabo hranjena, izkoriščana, npravno pokvarjena, pod vplivom alkoholizma?

— — —

Da večji del slovenske mladine živi v tako obupnem stanju, je poglavitni krivec — alkohol.

Priznati moramo, da je naš narod, ki je v takih žalostnih okoliščinah menda ostal trdoživ in odporen, zares občudovanja vreden.

Toda sile in moči precenjevati ni dobro. In ker je alkoholizem velik naš nasprotnik, zato je delo za treznost veliko apostolsko in narodno obrambno delo.

Zakaj izumira Francija

Dve veliki vprašanji delata Francozom hude skrbi: kako zmagati sovražnika ob Renu in kako zaustaviti izumiranje in propadanje francoskega naroda. Kaj jim koristi zmaga, če ne bo ljudi, ki bi zmago izkoristili in vladali!

Tako pišejo listi, da je bilo leta 1915. po raznih zavodih za manjvredne, blazne in sploh duševno bolne ljudi 6.300 oseb, leta 1929. že 9.300 in sedaj jih je že nad 12.000.

Odkod to vedno večje število bebcev, duševno in telesno zaoostalih ljudi?

Časopisi trdijo, da so vzroki, ki vodijo Francijo v telesno in duhovno smrt, v glavnem ti-le: alkoholizem, jetika, spolne bolezni, ločitve zakonov, ločitev Cerkev od države, pomanjkanje krščanskih šol, sebičnost in lahkomišelnost življenja, pomanjkanje smisla za žrtve.

Na kratko bi rekli: nenravnost in brezverstvo kopljeta francoskemu narodu grob. Kajti tudi za cele narode velja Kristusova beseda: »Jaz sem pot, resnica in življenje.« Kdor Njega zavrže, stopi na spolzko pot, ki drži v pogubo.

Desetletnica „Katoliške radijske ure“ v Združenih državah

Te dni se je praznovala deseta obletnica, odkar se je začela »katoliška ura«, ki jo vsak teden prenaša 94 radiopostaj v Združenih državah. »Katoliška ura« je veliko storila za širjenje katoliške misli med velikanskimi množicami ameriškega naroda. Ob tej obletnici je sv. oče poslal po svojem državnem tajniku prirediteljem brzojavko, v kateri daje pogum, da se to delo po radiu, ki je že doslej tako učinkovito širil božjo čast, vztrajno nadaljuje.

Mladi abstinent

Življenje brez alkohola je za mladino pogoj zdravega telesnega in duševnega razvoja. Načelna abstinenca je posebno pripravno sredstvo za gojitev apostolskega duha med mladino. Posebno vrednost ima abstinenca za okrepitev volje in dosego večje samostojnosti nasproti okolju.

IRA

komunističen volk v nacionalnem kožuhu

Mgr. Kinane, škof v Waterfordu na Irskem, je med drugim napisal v letošnjem postnem pastirskem listu tudi tole:

»IRA je brezverska in zaničevanja vredna organizacija. Kdor koli pri njej sodeluje, smrtno greši. Vsi njeni člani so sodgovorni za vse njene zločine, čeprav ne sodelujejo pri vseh dejansko. Vsi katoličani, ki so v tej organizaciji, so izobčeni. Ker niso vredni, da bi prejeli zakrament sv. pokore, jim toliko časa noben duhovnik ne sme dati odveze, dokler te organizacije ne zapuste ali vsaj resno ne obljubijo, da bodo to čimprej storili.«

Kar se tiče namena te skrivne teroristične organizacije, misli škof tole: »Po neki uradni izjavi je cilj, Irške republikanske armade, ustanoviti na Irskem socialistično republiko. Ker pa hoče IRA doseči ta cilj z nasiljem, jo moremo po pravici smatrati za komunistično gibanje. Ves način dela in njena organizacija je na las podobna komunistični. To pričajo atentati v Angliji. Mimo tega je iz raznih poročil znano, da so se mnogi člani IRA borili v Španiji na strani rdečih in so tako gotovo soodgovorni za zločine, ki so jih rdeči tam počelnjali.«

Irski republikanski armadi torej ne gre za osvoboditev Sev. Irške ali Ulstra, marveč je očitno orodje, ki dela po naročilu rdečih in rjavih boljševikov proti Angliji.

Nova knjiga J. Kalana

Najlepše molitve v čast Najsvetejšemu vsebuje J. Kalana molitvenik »Bog med nami«, ki je izšel nedavno v Jugoslovanski knjigarni. Zbrano je tu, kar je bilo mogoče dobiti o najsvetejši skrivnosti najlepšega. Misli so globoke, jezik krasen, pesniški, poln lepih prispevkov. Kdor se hoče v to najlepšo skrivnost naše vere prav vglobiti in z Jezusom v tabernakeljnu prav prisrčno in zaupno občevati, naj si omisli to knjižico! Strani 408. Cena 44 din.

In ne opivajte se z vinom, v čemer je razbr-zdanost.

Ef 5, 18

PISMO MANNERHEIMOVE HČERE

FINSKA SE BORI TUDI ZA OBRAMBO KATOLIČANSTVA

Anastazija Mannerheim, starejša hčerka maršala Mannerheima, se trudi, da bi zbrala v Angliji en bataljon katoliških prostovoljcev za Finsko. Vsakih 250 vojakov bo spremljal katoliški duhovnik.

V londonskem katoliškem tedniku »The Tablet« je objavila sledeče pismo:

Zadnje mesece se je mnogo pisalo o Finski. Toda katoliški tisk ni dovolj poudarjal, kako je zadeva te dežele tesno zvezana s katoličanstvom: Finska se je dvignila, da obrani katoliška načela, ki so tako potrebna v naših dneh.

OD KDAJ JE FINSKA

Pogosto se pozablja, da Finska ni šele od včeraj. V zgodovini se pojavlja vsaj od l. 1154. Ko je bil Nikolaj Breakspeare (poznejši papež Hadrijan IV.) na Švedskem, je posvetil Henrika za škofa v Upsali. Ta je patron Finske. Njegov god se praznuje 19. januarja. Tedaj je Finska pripadala Švedski. Sedaj so Finci po večini luteranci, ker jih je reformacija potegnila s seboj z drugimi nordijskimi deželami vred.

Švedska je zgubila Finsko v rusko-švedski vojni (1808-1809). Od tedaj je bila priključena ruskemu carstvu in je ostala pod carsko oblastjo do razpada v l. 1917. Sodila je, da je prišel zanjo ugoden trenutek, da proglaši samostojnost. Apostolska stolica pod papežem Benediktom XV. je bila prva, ki je priznala njeno neodvisnost.

KATOLIČANI NA FINSKEM

V tem času je bilo finskih katoličanov komaj 400. Polagoma pa je v samostojni finski republiki narastlo na okrog 1400. Finska ima enega škofa in nekaj duhovnikov. Redovnice holandske kongregacije presv. Srca so imele samostan v Helsinkih in v Viipuriju, toda jeseni l. 1939. so se vrnil domov, prav tedaj, ko so boljševiki brez predhodnega obvestila začeli te kraje besno bombardirati. V teh dveh mestih so redovnice skrbele za veliko število otrok, ki so bili evakuirani. Otroci so bili pod varstvom redovnic zelo srečni. To je potrdil

tudi voditelj javne pomoči, ki je obiskal samostan v Viipuriju. Redovnice so imele veliko prijateljev. V njih so začeli spoznavati in ceniti katoliško vero.

VELIKA VERNOST FINCEV

Večina Fincev je zelo verna. So protestanti, pa imajo veliko zupanje v božjo ljubezen. Dobro poznajo sv. pismo in so zelo pobožni v svojih molitvah. Finci imajo odlične starše, ki ohranjajo vsa sveta izročila družinskega življenja. V tem imajo skupno vez s katoličani.

OSVOBODITEV FINSKE

V maju 1918. so Finci pod poveljstvom maršala Mannerheima pregnali boljševike iz Finske. V naslednjih letih se je dežela utrdila na trdni gospodarski podlagi. In v novi vladi je zanimivo dejstvo, do kakšne veljave so prišla krščanska načela pri voditeljih nove svobodne Finske. Na teh načelih sloni naše narodno življenje in naša svoboda.

JUNAŠTVO IZ GLOBOKE VERE

Finci so preprosti in ljubijo moralno čistost prav tako kakor fizično čistost. Po svojem krščanskem pojmovanju življenja in po svoji popolni podvrženosti Bogu se zelo približujejo katoličanom. Boga smatrajo za edino najvišje Bitje, kateremu so dolžni pokorščino. Verska načela rode pogum in ko se človek podvrže Bogu, je vse enostavno. V novembru 1939. so bila ta načela kršena z dramatično naglico, ko so boljševiki brez razloga in brez napovedi napadli Finsko v zraku, na morju in na suhem. Vkljub ogromni premoči sovražnika je Finska ostala mirna. Naša vojska je presenetila svet s svojo hrabrostjo. Civilisti niso manj pogumni: velik del vojnih grozot prenašajo, ko žive blizu fronte. Vidiijo, da so pregnani iz svojih domov in v strašnem mrazu gledajo, kako gore za njimi njihove hiše. Pa so mirni in po svojih najboljših močeh podpirajo vojake na fronti in opravljajo pri njih domača dela.

FINSKA BORBA — BORBA ZA SVOBODO VSEH NARODOV

Finska se je dvignila, da brani svobodo narodov. Močna zaradi

krščanskih načel je imela pogum, da se je postavila nasproti desetkrat močnejšemu nasprotniku. Ne brani samo svoje svobode, marveč svobodo vseh narodov: svobodo misli, besede, versko svobodo, svobodo bogoslužja, kar vse zelo zadeva tudi katoličane. Naj se katoličani zavzamejo za finsko stvar in prosijo Boga, da brani to deželo proti napadalcu, ki ne bo pokazal nobene strpnosti in ki bo razrušil vsako znamenje Kristusa in njegove Cerkve in bo skušal uničiti z bogokletjem, da bi izginilo božje ime, na njegovo mesto pa bo postavil antikrista in znamenje brezbožnikov.

Dve drobnji iz Rima

Ob rimski svetovni razstavi l. 1942. bo v Vatikanu razstava mednarodne cerkvene umetnosti, če bo seveda to spričo vojske sploh mogoče. Bila bi v istih prostorih, kjer je pred leti bila mednarodna razstava vsega katoliškega tiska.

Italijanska vlada izdaja velike vsote za razna gradbena dela. Letos je dala 22 milijonov lir tudi za popravilo cerkva. Nekaj jih bodo s tem denarjem zgradili novih, nekaj pa dokončali. Tako je vedno v Cerkvi: ko v nekatereh katoliških pokrajinah sovražniki cerkve rušijo, zapirajo in oskrunjujejo, rastejo drugod novi božji hrami iz tal.

Bivši holandski ministrski predsednik o alkoholu in nikotinu

Nekdanji holandski min. predsednik Ruys de Beerenbrouck je dejal: »Naša mladina mora svetu vrniti umerjenost in ravnovesje. Nič nismo dosegli, ako ubija naše veselje in uničuje našo življenjsko moč alkohol ali pa jo mesto tega nezmerno uživanje nikotina dobesedno spreminja v dim.«

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).